Szentes[?], 1793[?] – Szentmiklósi Sebők Sámuel alesperes beszámolójában a békési egyházmegye helyzetét ismerteti, de csak részben foglalkozik a filiákkal. Először kitér a Bánságban újonnan létrejött két német ajkú gyülekezetre, majd ezt követően a békéssámsoni kertészek helyzetét tárgyalja. A harmadik pontban Dobsa Ferenc békésszentandrási lelkipásztornak egy helybeli lakossal, Dorogi Istvánnal fennálló nézeteltérésével foglalkozik. A korabeli jogszokásnak megfelelően elítéli azt, amikor egy jobbágy az egyházi személyt becsmérli. A beszámoló negyedik pontja Jánki György köröstarcsai tanító fizetésével foglalkozik. Az ötödik pontban egy olyan egyházlátogatásról ír, amely ismereteink szerint nem valósult meg: az egyházkerület egy olyan vizitációt tervezett megszervezni, amelyet nem a püspök és nem is az esperes vezetett volna, hanem Csongrád vármegye egyik tisztviselője és egy lelkipásztor. Szentmiklósi leveléből kiderül, hogy erről írásos határozat nem született, csak szóbeli mendemondák terjedtek az egyházlátogatásról. Elképzelhető, hogy itt az 1791. évi 26. törvénycikk 12. pontjának hatásával állunk szemben, mert ebben határoztak arról, hogy a protestáns egyházak pontos anyagi helyzetét fel kell mérni. Valószínű, hogy ezt az összeírást világi hatóságok segítségével szerették volna megvalósítani, és ez a szóbeszéd jutott el Szentmiklósihoz. Végül ez nem így történt, hanem 1808 és 1809 között a tiszántúli egyházkerület összeírta az egyházközségei vagyoni állapotát. A beszámoló utolsó pontjában Szentmiklósi felmentését kéri az alól, hogy rendszeresen Debrecenbe kelljen utaznia.

Venerabile Superintendetiale Consistorium!

Mi alább írtak a v[enerabilie] békési tractusban magukat elöladó némely dolgokat íme következendő punctumokban kívántuk a v[enerabile] consistorium eleiben kötelességünk szerént terjeszteni, és azokban rész szerént bölts tanátsát és consensusát rész szerént némellyeknek eligazítását alázatosan kikérni:

1. A tömösvári Bánátban találkozó[sic! található] két német reformáta újj ekklézsiák – úgymint Rittberg, mint mater és Liebling mint annak filiája – még az elmúlt esztendőben tiszteletes ord[inarius] senior urunkat levelekkel megkeresvén, melyben kérik ezen békési tractusban lejendő incorporatiojokat. Mi erre 19. Sept[ember] Gyomán tartatott gyűlésünkben lett determinatio szerint ajánlottuk ugyan magunk ezen feltételek alatt, hogy először a v[enerabile] consistoriumnál jelentést tészünk, addig is pedig hogyha szolgálatunkra szükségek fogna lenni, *hozzánk* mindenkor bátran folyamodhatnak. Egyszersmind rittbergi prédikátort, tiszt[eletes] Hedericy Jakab uramnak committáltatott, hogy mind a két ekklézsiánk belső és külső állapottyáról a tractust genuine informálja, amint ezt meg is tselekedte. Vid[e] sub lit[tera] A.
2. T[e]k[inte]t[e]s Csongrád vármegyében situált sámsoni praediumon lakó református és respective lutheranus kertészek sub lit[tera] B lévő instantiájokban folyamodván hozzánk, jelentik azon szándékokat, melly szerént egy olyan prédikátort igyekeznek magok közzé bevinni, aki mind prédikátori hivatalának folytatásával, mind tanulható gyermekeiknek tanításokkal közöttük szolgálatot tenne. Mint kezdjék dolgokat, s miképpen boldogulhatnának feltételekben tőllünk tanátsot kérdenek. Sőt, arra is kérnek, hogy pro informatione et eorum directione ezen igyekezeteket jelentsük be a v[enerabile] consistoriumnak, conscribáltatván a található lelkek[ne]k számát:
    a. Reformátusok találtatnak no 319
    b. Lutheránusok találtatnak no 75.

c. És így a két részről in s[umm]a 394 lelkek, amint megtettzik az adnectált conscriptio tabellájából sub lit[tera] C. Tanulható gyermekeik pedig vagynak no 92. Vid[e] sub lit[tera] D.

3. Az E betű alatt lévő memorialis, mellyet sz[ent]andrási prédikátor, t[iszteletes] Dobsa Ferentz uram 28. Febr[uár] a. c. KeresTartsán tartatott tractusunk gyűlésére beadott, magában foglalja az őkegyelme egy Dorogi István halgatója ellen feltett panaszát, akitől már múlt egy 15 esztendőktől fogva vexáltatik, és noha mind a méltóságos uraság, mind miáltalunk egynehány ízben megintettetett légyen is, még is kivált a közelebb elmúlt esztendőben sokféle méltatlan bosszantásokat vitt rajta véghez. Amellyért citáltatván Dorogi István a fellyebb említett gyűlésre, megjelent ugyan, de mihelyt észrevette, hogy a sor reá fog következni – noha azelőtt egy órával premorieáltatott[?], hogy jelen légyen – elszökött, és így előttünk meg nem jelent. Ilyenformán bánt velünk a múlt esztendőben is, citáltatván ekkor is ad 2. Febr[uár] Makón tartott gyűlésünkre. A citatoriát az asztalhoz vágta, bennünket betstelen szókkal illetett, meg sem jelent, de maga elvonása nem álván ellen, a panaszolkodó instantia elölvétetődött, és minden adnectált documentumaival megvizsgáltatván, benne azon sententia hozódott, melly vagyon sub lit[tera] F.

Minthogy pedig a Dorogi István a t[iszteletes] prédikátoron véghez vitt sok rendbéli incuriáji nagyobb büntetést érdemlettenek, hogy sem mint a mi papi székünk őtet exequálhatta volna, tehát f[elséges] királyunk dd 14. Febr[uarii] a[nno] 1780. kiadott kegyelmes rendelése szerént pro executione a politica jurisdictionak által adódott. Ezt által akarván adni instans prédikátor t[e]k[inte]t[e]s Békés vármegye nagyérdemű ord[inarius] viceispányának, t[e]k[inte]t[e]s Angyal József úrnak, amidőn ugyan azon titulált vármegye főnotariusának, tractusunk coadjutor curatorának t[e]k[inte]t[e]s Domokos Lőrintz úrnak tudtára esett volna, a fellyebb tisztelt viceispány úr által a sententiát elvétetni nem engedte ezen az okon: egy tractusnak nintsen arra activitása, hogy akármelly parasztembert is a politica jurisdictionak kiadhasson. Eképpen függőben maradván az executio, az instans declerálja magát sub lit[tera] G, hogyha őnékie illendő statisfactio nem adatik, Dorogi István ellen támasztott processusát ezután nem úgy mint prédikátor, hanem mint nemes ember fogja a competens forum előtt folytatni. Melyre nézve ezen Canossát az instans memorialissával és ahoz adnectált documentumaival együtt kivánnyuk a v[enerabile] consistorium eleiben terjeszteni, és decisióját bizodalmasan várni.

4. KeresTartsai rector, Jánki György még az elmúlt esztendőben Septembernek 19. napján Gyomán tartott gyűlésünkben megjelenvén, azeránt panaszkodott, hogy idehaza a beküldött rectori conventio az elébbeni rectorokéhoz képest tetemesen megtsonkíttatott mind a pénzre, mind az életre nézve. Bátor a rector a t[iszteletes] prédikátor felőlle tett bizonysága szerént. […]lában szorgalmatos és tanításában épületes légyen is. Ekkor az ekklézsiának elöljárói tsak consul[ta]tione admoneáltattak, és elébbeni fizetésnek helyreállítására kérettettek, de erre semmit sem hoztottanak[?]. A rectornak ezen panassza ugyan K[örös]Tartsán 28. Febr[uár] a. c. tartatott gyűlésünkben újra felkerült, egyszersmind a restitutio determináltatott, de nem tsak az, hogy nem engedelemskedtenek, h[ane]m a rectort azzal fenyegették, hogyha a dolgot továbbra is sürgeté, hivatalából ki fog vettettetni. Minthogy ezek a felsőbb forumra nem appelláltak, sem a sentetntiának nem engedelmeskedtek, által adjuk őket a v[enerabile] consistoriumnak. Alázatosan instálván azeránt is, hogy találjon benn olly hathatós eszközt, hogy az eféle nyakas emberek megzaboláztassanak, mert külömben a directio közöttünk soha fel nem álhat.

5. Még ugyan felőlle semmi informatiot nem vettünk, de hitelesen haljuk, hogy a v[enerabile] consistorium n[eme]s és n[em]z[e]t[e]s Dobosi Gergely urat

t[e]k[inte]t[e]s Csongrád vármegye főassessorát és békési prédikátor, Dömény János urat még az elmúlt esztendőben kirendelte légyen olly véggel, hogy ezen békési tractusban lévő ekklézsiákat visitálják, és ezeknek mindennemű belső és külső constitutiváit vizsgálják meg. Mi a v[enerabile] consistoriumnak ezen végzéseinek egész engedelmességgel alája adjuk magunkat, és praetitulált Dobosy Gergely urat admittáljuk, de békési prédikátor, Dömény János mint ollyas személy ellen, aki felől még halgatói is utolsó visitatio alkalmatosságával ezt a jegyzést tették fel előnkben: „Azt nem szenvedheti a közönséges nép, hogy őkegyelme nem tartott poenitentiat." Excipiálunk, és az őkegyelme censorságát nem admittáljuk, hanemha még találhatnék valaki őkegyelmén kívül tractusunkban a prédikátorok közzül, aki erre alkalmatos lenne, méltóztassék a v[enerabile] consistorium azt rendelni, vagy pedig a szomszédságunkban lévő v[enerablie] nagykunsági tractusból más akárki eránt dispositiót tenni.

6. Alázatosan instálunk a v[enerabile] consistorium előtt azeránt is, hogy azon determinatioját, melyben disponálni méltóztatott afelől, hogy minden seniorok vagy magok vagy deputatusaik által minden Debretzenben esni szokott vásárok idején a v[enerabile] consistorialis gyűlésre bémennyenek, és megjelennyenek, mireánk nézve dispensálni méltóztasson. Mi Debretzentől távol 17, 20, 23 mérföldnyire lakunk, a szekeres drága, az utazás költséges, fizetésünk egyébb a tractustól kiszabott diurumon kívül nintsen. Így is a sokszori utazás sokba kerülne. Úgy mindazonáltal, hogy egyszer esztendőben – ú[gy] m[int] Sz[ent] György napi vásárkor vagy p[ed]i[g] valamely nagyobb meritumú dolog adván elöl magát akármikor is – vagy seniorunk vagy deputatusaink által elmúlhatatlanul meg fogunk jelenni.

Ezeknek alázatos bejelentések után ajánlván tractusunkat továbbá is hűséges inspectiója és directioja alá, álhatatosan maradunk a v[enerabile] consistoriumnak.

Alázatos szolgái és engedelmes fiai Sz[ent]Miklósi Sebők Sámuel proseniora a v[enera]b[ile] tractusnak és ugyanazon tractusnak assessorai.